

BŁOGOSŁAWIĆ (721) *vb impf i pf*

pf (9) [w tym *part praet act* (8)] *OpecŻyw* 12v, *TarDuch* D7v, *RejPos* 182v, *SkarŻyw* 349, *KolakSzczęśl* Bv, *WujNT* 115 [2 r.], *Mar* 8/7, s. 155. *Pozostałe na ogół niewątpliwe impf.*

błogosławić (704), **bogosławić** (17); *bogosławić* *HistJóz* (4), *Mącz* (1), *WróbŻółt* (11); *błogosławić* : *bogosławić* *LubPs* (40 : 1).

błogo- (43), *błogó-* (1) *PudłFr.* ◊ *We wszystkich formach oprócz imp a jasne (w tym 16 r. błędne znakowanie).*

inf *błogosławić* (116). ◊ *praes i fut 1 sg* *błogosławię* (8). ◊ *2 sg* *błogosławisz* (9). ◊ *3 sg* *błogosławi* (63). ◊ *1 pl* *błogosławimy* (12), *błogosławi(e)my* (6), *błogosławim* (2); *-imy* *RejPs*, *Leop*, *KuczKat*, *LatHar* (4); *-(e)my* *KrowObr*, *BibRadz*, *RejPosWiecz*³ (2), *ArtKanc*; *-im* *BiałKat*, *SkarKaz*; *-imy* : *-(e)my* *WujNT* (5 : 1). ◊ *3 pl* *błogosławią* (11). ◊ *praet 1 sg m* *błogosławiłem*, *-m* *błogosławił* (4). ◊ *2 sg m* *błogosławiłeś*, *-eś* *błogosławił* (2). *f* *-ś* *błogosławiła* (1). ◊ *3 sg m* *błogosławił* (189). *f* *błogosławiła* (3). ◊ *1 pl m pers* *błogosławiliśmy* (1). ◊ *3 pl m pers* *błogosławili* (8). *subst* *błogosławiły* (1). ◊ *fut 1 sg m* *będę* *błogosławił* (21), *błogosławić* *będę* (5) *LubPs* (2) *Leop*, *KochPs*, *WujNT*. ◊ *2 sg m* *będziesz* *błogosławił* (2) *BibRadz*, *GrabowSet*, *błogosławić* *będziesz* (2) *BudBib*, *SkarŻyw*. ◊ *3 sg m* *będzie* *błogosławił* (13), *błogosławić* *będzie* (8), *będzie* *błogosławić* (1); *będzie* *błogosławił* *WróbŻółt*, *BibRadz* (3), *KochPs*, *WerKaz*, *KmitaPsal*, *ActReg*, *LatHar*, *PowodPr* (2); *błogosławić* *będzie* *RejZwierz*, *WujJudConf*, *CzechRozm*, *SkarŻyw*, *NiemObr*; *będzie* *błogosławić* *ArtKanc*; *będzie* *błogosławił*: *błogosławić* *będzie* *LubPs* (1 : 2), *RejPos* (1 : 1). *f* *będzie* *błogosławiła* (1). ◊ *1 pl m pers* *będziem* *błogosławić* (2) *GrzegŚm*, *BibRadz*, *błogosławić* *będziem* (1) *BudBib*. ◊ *2 pl m pers* *będziecie* *błogosławić* (1) *KromRozm III*, *błogosławić* *będziecie* (1) *Leop*. ◊ *3 pl m pers* *będą* *błogosławiłi* (2) *KochPs*, *LatHar*, *będą* *błogosławić* (1) *StryjKron*. *subst* *błogosławić* *będą* (2) *LatHar*, *SkarKaz*, *będą* *błogosławić* (1) *Leop*. ◊ *imp 2 sg* *błogosław* (53); *-a-* (51), *-a-* (1), *-(a)-* (1); *-a-* : *-a-* *LatHar* (14 : 1); *~ -w* (24), *-w* (16), *-(w)* (13); *-w* *LubPs* (3), *BibRadz* (2), *BielKron*, *RejPos* (2), *BiałKat*, *RejZwierz*, *KochPs* (5), *CzechEp*, *BielSjem*, *ArtKanc* (2), *KochFrag* *-w* *CzechRozm*, *SkarKaz*, *CiekPotr*; *-w* : *-w* *KmitaPsal* (1 : 1), *LatHar* (3 : 12). ◊ *3 sg* *niech*, *niechaj* *błogosławi* (29), *błogosław* (7); *błogosław* *WróbŻółt* (2), *BielSat*, *SkarKaz* (2), *SkarKazSej*; *niechaj* *błogosławi* : *błogosław* *SkarŻyw* (1 : 1); *~ -a* (5), *-(a)w* (2); *-w* (2), *-w* (1), *-(w)* (4); *-w* *SkarKazSej*, *-w* : *-w* *SkarKaz* (1 : 1). ◊ *1 pl* *błogosławimy* (4); *-w-* : *-w-* *LatHar* (2 : 1), *-(w)-* (1). ◊ *2 pl* *błogosławcie* (25), *błogosławcież* (1) *KochEpit*; *-a-* (23), *-a* (1), *-(a)-* (2); *-a-* : *-a-* *BudBib* (2 : 1); *~ -w-* (11) *MurzNT*, *BibRadz* (2), *CzechEp* (3), *WujNT* (4), *SkarKaz*, *-w-* (7) *LubPs* (4), *KochPs*, *ArtKanc*, *LatHar*, *-(w)-* (8). ◊ *3 pl* *niech*, *niechaj* *błogosławią* (3). ◊ *con 1 sg f* *bym* *błogosławiła* (1). ◊ *2 sg m* *byś* *błogosławił* (4). ◊ *3 sg m* *by* *błogosławił*, *błogosławiłby* (25), *by* *błogosławił* (1) *ActReg*. *f* *by* *błogosławiła* (1). ◊ *1 pl m pers* *bychmy* *błogosławili* (2). ◊ *2 pl m pers* *byście* *błogosławili* (1). ◊ *3 pl m pers* *by* *błogosławili* (3). ◊ *impers praet* *błogosławiono* (5). *con* *by* *błogosławiono* (1). ◊ *part praes act* *błogosławiąc* (47). ◊ *part praet act* *błogosławiwszy* (8).

Sł stp, *Cn* *notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Udzielać błogosławieństwa (przede wszystkim sakralnego lub hieratycznego); pozdrawiać; dobrze życzyć; benedicere* *Mącz*, *Calep*, *Cn*; *bene precari, bona verba dicere, ominibus faustis adhibere faventiam, optimis ominibus prosequi* *Cn* (322) : *A* oni wždy vřthy řwemi bogosławili ale řercem złorzeczyli.

WróbŻółt 61/5; *Leop Ps* 131/15; *RejZwierz* 54; *BibRadz* 1.Par 23/13; *BielKron* 470v, 471v; *Mącz* 87a; *BudNT Luc* 24/51; Ale iż imieniem iego błogosławiono/ tedy nie mógł być prośtym Aniołem *CzechRozm* 43v, 43v [2 r.], 44 [6 r.], 46, 47v, 48 [2 r.], 50, *3v [2 r.]; *KochPs* 169; *Calep* 136a; nie oddawaiąc złym zá zlé/ ábo zláianim zá zláianie: lecz przeciwnym obyczaiem błogosławiając *WujNT* 1.Petr 3/9, *Rom* 12/14, 1.Cor 4/12; *SiebRozmyśl* Gv; *SkarKaz* 156a.

błogosławić komu, czemu (175): Iezus miły też obratzał sie k niemu/ ij błogosławił mu *OpecŻyw* 26, 12v, 26; *HistJóz* E2v; *WróbŻółt* qq6; *RejJóz* Q2 did; *MurzNT* 81, *Luc* 6/28; *KromRozm III* K6v; *LubPs* dd; iż Melchifedek [...] przyniośwży y położywży chleb y wino Abrámowi ku iedzeniu ná stoł/ y flugom iego/ błogosławił Abrámowi *KrowObr* 180, 221v [2 r.], 222 [3 r.], 235; *Leop Gen* 1/22, *Num* 6/23, *Ios* 24/10, *Ps* 128/8; Wítań oycze moy/ á iedź zwierzynę syná twego/ ábyś ty mnie błogosławił. *BibRadz Gen* 27/32; Ktory wielkim głosem wftawży ráno błogosławił swemu przyiacielowi/ temu będą przyczythác zlorzeczeństwo. *BibRadz Prov* 27/14, *Gen* 1 arg, 22, I 1c marg, 1/27, 9 arg [2 r.] (23); Wezwałem cię abyś źle winfzował temu ludu/ á ty im błogosławił *BielKron* 42v; A gdy do domu ízedł áby mu błogosławił/ wyśłá przeciw iemu Michol żoná śmieiać sie z niego *BielKron* 70, 1v, 5v, 6 [2 r.], 14v marg, 17v (20); *RejAp* 84v, 189v; A gdy Piotr wyznał/ iżeś ty íest Kriřtus Syn Bogá żywego/ tu mu wnet Pan błogosławić raczył/ powiedaiąc mu to *RejPos* 300v, 28, 28v, 42 [2 r.], 50, 56v [3 r.] (13); *BiałKat* 78v; *BielSat* H2v; *RejZwierz* 101v, 102, 125v, 198v; Wezmi (ie) profzę (cie) do mnie/ że im błogosławię *BudBib Gen* 48/9, *Gen* 17/20, 31/55, 48/3, 2. *Reg* 13/25; *BudNT Luc* 24/50; gdzie tak Moyżelz rofkázuie Aaronowi y synom iego/ vcząc ich iákoby ludowi błogosławić mieli/ tak mowiać *CzechRozm* 200, 43v, 44v, 45 [4 r.], 45v, 46 (26); *KarnNap* F2v; co Chriřtus vkázuie słowy wyższey powiedzanemi [!]/ gdy każe dziećiam do siebie przisć á im błogosławi. *ModrzBaz* 11v; *KochPs* 106; prośił áby kładąc nań ręce/ iemu błogosławili. *SkarŻyw* 134; dotkni iedno ciála iego y kości/ vyrzę iákoć błogosławić będzie. *SkarŻyw* 141; nie puřczę alř mi błogosławić będzieř *SkarŻyw* 348, 31, 74, 103, 118, 134 [2 r.] (18); *StryjKron* 6 [2 r.], 125; *CzechEp* 8, 45, 84, [393]; Błogosławcielř im ípólnie *KochEpit* A3v; Támże záraz błogosławił im Pan Bog/ y rzekł *WerKaz* 282; A ty/ oycze/ mnie namilřzy po Bodze/ Mařz błogosławić teraz moiey drodze *GrochKal* 5, 26; Abyś íczęśliwie iechał/ będąć błogosławił. *WyprPl* C3v; *LatHar* 101, 383, 400, 538; *WujNT Luc* 2/34, 6/28, 24/50, 51, s. 297 [3 r.] (13); *PowodPr* 5 [2 r.]; *SkarKaz* 156a [2 r.], 242a [2 r.], 579b; *KochDryas* A2.

błogosławić kogo, co (33): a maiąc lutořtz Iozef nad nýą/ włożył rękę íwá na głowę ieý ý bogosławił iá *HistJóz* B4v; *WróbŻółt* T7v; *LubPs* C2v; *Leop Ps* 131/15, *Mar* 10/16; Miłuyćie nieprzyiacioły wálře/ błogosławćie ty ktorzy was przeklinaią/ dobrze czynćie tym ktorzy was máiå w nienawiści *BibRadz Matth* 5/44, *Gen* 5/2, 9/1, 28/1; *BielKron* 466; *RejPos* 153 [2 r.]; *RejZwierz* 202; bo wiem (iřz) ko^{ęo} błogořławilř/ błogosławion á kogo przeklinałř/ przekłety. *BudBib Num* 22/6; Dawid lepak obroćił fię błogosławić dom íwoy. *BudBib* 1.Par 16/43, *Gen* 1/22, 48/15, *Deut* 27/12, *Ios* 8/33, 1.Reg 2/20, 2.Reg 19/39; *CzechRozm* 46, 48; bo ítarřzy mnieyřze^{ęo} błogosławy *SkarŻyw* 284; y błogosławiwřzy krolá wyřzedł. *SkarŻyw* 349, 372, 441; *CzechEp* 17; *WujNT* 20 marg, *Mar* 10/16, *Hebr* 7/1, 6, 11/20.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławić od Boga i anjoła (2), imieniem (anjołowym, anjoła, anjelskim) (12), w imię (anjoła, Syna Bożego, Pańskie) (6).

Zwrot: »błogosławieństwem błogosławić«: Sam nas w łobie obrał/ y łam w namileyfzym łynu łwym Iezufie Chrifufie vmiłował/ y duchownym błogofławieństwem błogofławił. CzechRozm 222.

Szeregi: »dobrze czynić i błogosławić«: Co im kazał dobrze czynić y błogofławić im: to oni złorzeczą y wyglądzenia od Bogá profzą. CzechEp 45.

»dziękować i błogosławić; błogosławić, to jest podziękować« (2 : 1): Iakob dziękuje y błogofławi krolowi Rejjóz Q2 did; BielKron 69; ále niechciał iść y błogofławił mu. (marg) To ieft podziękował mu. (-) BudBib 2.Reg 13/25.

»pozdrawiać i błogosławić«: A nákoniec ie pozdrawia. Y błogofławi im. WujNT 1.Cor 16 arg.

W przén (1) : Iefli mi nie błogofławiły biodrá iego/ gdy wełną owiec moich zágrzał fię. BudBib Iob 31/20.

a. Poświęcać odprawiając odpowiednie ceremonie (80) : MurzNT Matth 14/19, Luc 24/30; Atoż małz/ iż ná vrząd kápłánki zależy nye tylko posługá około łłowá bożego y łwýtołci/ ále [...] y ofyárowác/ y modlić łye zá ludźye/ y błogofławić KromRozm III K7, K3, K6, K6v, K7v; KrowObr 47v; Leop Mar 14/22; BibRadz Mar 8/7, Luc 24/3; RejPos 111v; A gdy iedli wziął Iezus chleb/ y błogofławił wzy łamał y dawał im mowiac BudNT Mar 14/22, Matth 14/19; Arcybifkup połwięcał potym klęczącego/ Błogofławiac/ winłzował páńftwá łzczęfliwego. StryjWjaz C2; MWilkHist Kv; LatHar 691, 706; WujNT Matth 14/19, 26/26, Mar 6/41, 14/22, Luc 24/30, s. 297 [2 r.]; SkarKaz 155b, 159b.

błogosławić komu, czemu (14): BibRadz Gen 2 arg, 3; BielKron 329; Gdzie o tym Páweł łwýty ták mowi j. Korint. x. Cleb [!] ktory łamiemy: kielich kthoremu błogofławiemy. RejPosWiecz³ 96, 96v; KuczbKat 170; Potym Bifkup vczćiwie krzyżmo z niego zmywał/ Arcybifkup modlitwá nád nim Bogá wzywał. [...] Támże mu błogofławił by go Pan Bog mnożył. StryjWjaz C2v; A gdy chlebom onym y rybom przerzeczoným miał błogofławić/ podniół pierwey Boskie łwe oczy w niebo LatHar 57, 56; WujNT 115, 155, 1.Cor 10/16, s. 603; błogofławił opoce/ y odmieniłá fię w wodę. SkarKaz 159b.

błogosławić kogo, co (37): Błogofławię cie łtworzenie Wofku/ w imię łwýtey Troyce/ ábył było wykorzeniem Dijabelkim. KrowObr 89; Rátz Boże błogofławić/ to drewno Krzyżá twoiego/ áby było lekárfełtw zbáwienným/ rodzáiowi ludzkiemu KrowObr 109v, 48, 67, 67v, 73, 94v (9); Leop *A3v; Kubek błogofławienia kthory błogofławiemy BibRadz 1.Cor 10/16; Y mieli też trochę rybek/ y ty błogofławił wzy/ kazał pokłádác przed nimi. RejPos 182v, 135, 313v; Iż przez prółby/ które nád wodá gdy iá błogofławim czynimy/ Duch łwýthy złtępuie BiałKat 241; RejZwierc 197v; BudBib Ex 20/11; SkarŻyw 384; ArtKanc M6v; Błogofławił chleb y kielich ná ofłátniey wieczery/ y przemienił ie w ciáło y krew łwoię. WujNT 155, 115 [2 r.], Mar 8/7, s. 155, Luc 9/16, s. 232 [2 r.], 603; Błogofławił P. Bog przez Moyzełzá/ iáko ieden łwýty wywodzi/ łalkę/ y odmieniłá fię w węzá SkarKaz 159b, 155b [3 r.], 157a, 159b [2 r.]. Cf Zwrot.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławić chleb (9), wino (2); błogosławić łwýtymi modłami.

Zwrot: »błogosławić błogosławieństwem«: Błogofław Pánie tę wodę błogofławieństwem niebiełkim KrowObr 103.

Szeregi: »błogosławić, (i, a, to jest) poświęcić, poświęcać; poświęcać i błogosławić« (12 : 1): przez zaflugi Błogoślławionego Iana Apoštoła twego y E[wa]nieliſty/ błogoślławić y poświęcić rátz Pánie to [It]worzenie Winá *KrowObr* 97v, 67, 67v, 73, 89, 97; *BibRadz Gen* 2/3; iął Arcybiskup Krolá poświęcać/ y świętymi modłłami błogoślławić mu *BielKron* 329; *BudBib Ex* 20/11; *ArtKanc* M6v; *WujNT* 115, 603; Sam błogoślławi y poświęca chleb y wino/ y odmienia w fwoie ciało *SkarKaz* 157a.

»błogosławić abo (to jest) przeżegnać; przeżegnać i błogosławić« (3 : 2): *RejPos* 135; błogoślławiwłzy ábo przeżegnawłzy chleb y ryby/ wnetże ie rozmnożył. *WujNT* 115; Tu widzimy iż Pan Chrifus nie tylko Bogu dziękował; ále też chleb y ryby przeżegnał/ y błogoślławił. *WujNT* 232, 115, 155.

Przen: Uświęcać (1) : Bo mąż niedowiárek przez żonę wierną/ y żóná przez wiáry Chryfтуłowéy/ przez mężá wierného poświęceni bywáią: wiárá iedného drugiego błogoślławi. *BiałKat* 368v.

2. *Obdarzać łaskami boskimi, szczęścić; sprzyjać; benedicere Cn* (272) : *KrowObr* 162v; *Leop* 1.Par 17/27; Kiedyś to dopuścił ípráwić/ Ráczyřz Pánie błogoślławić. *RejZwierc* 236v; *CzechRozm* 204; *NiemObr* 91; Zdarz tylko to nam Boże y błogoślław z niebá. *BielSjem* 14; *GrabowSet* E4v, P4; *WujNT Hebr* 6/14; Bo gdzie ludzie máią boiáźń Bożą/ [...] tám Pan Bog błogoślławi *SkarKazSej* 686a.

błogosławić komu, czemu [w tym: komu w czym (3)]: (174) Błogoślławiles gośpodinie ziemi tweé *OpecŻyw* 8; *HistJóz* A3; BOg złutuie fie nad nami, y błogoślławi nam *TarDuch* D7v; *WróbŻółt* 28/11, 106/38, 127/5; *KromRozm III* K6v; *BielKom* G6v; Pan Bog da ząwždy moc narodu wyernemu/ Będye błogoślławił ná wślem ludu fwemu *LubPs* G4v; Ząwždy Pan błogoślławi látam człowyeká wiernego. *LubPs* P3; Nychżeć yuż Pan twoy s Syonu tobye błogoślławi *LubPs* cc6v, E4v, F4, K2, N3v, P2v (19); *KrowObr* 221v; *RejWiz* 193v; Zbáwionym wczin lud twoy Pánie/ á błogoślław dziedzictwu fwemu *Leop Ps* 27/9, *Gen* 26/12, 24, *Deut* 12/7, 24/19, 30/16, 1.Par 17/27, *Ps* 64/12; *RejZwierc* 123v; *BibRadz Gen* 12/2, 3, 17/16 [2 r.], 20, 24/1 (15); *BielKron* 16v, 31v, 32v, 44v, 70 [2 r.]; á będę błogoślławił chlebom wálzym/ y wodam wálzym/ ták iż zyemiá wálzá nigdy nieplodna nie będye. *RejPos* 81v; Ząwždy tym Pan błogoślławi/ kthorzy mocno przy nim ítoią. *RejPos* 187v *marg*, 68, 149v, 184v, 187v, 188v (19); *BiałKat* 231; *BielSat* H2v; *HistLan* E2; *RejZwierc* 32v, 33, 42v, 124, 190 (9); *WujJud* 16, 17v, 43; *WujJudConf* 9v, 18v [2 r.], 211; *BudBib* c4, *Ios* 17/14; Pánie Boże błogoślław nam/ zmiłuy fie nád námi *CzechRozm* 200, 40v, 45, 67, 145v, 200 [2 r.]; *ModrzBaz* 141v; *Oczko* B; Pánie/ tyś nam dał w boiu síłę/ ty záczytym Błogoślław ípráwom naszým *KochPs* 99, 25, 40, 54, 93, 96 (11); *SkarŻyw* 71, 102, 118, 346, 463, 593; *WerKaz* 294, 306; To práwa cnotá ślub chowác iednému/ Y Bóg nawięcéy błogoślławi temu. *PudłFr* 48; *ArtKanc* M4v, T10, T17v; *KmitaPsal* A5, A5v; *GostGospGroch kt*; *Phil* S4v; *GrabowSet* A3v, T3v; *KochFrag* 29; *LatHar* 21, 58, 62, 68 [2 r.], 105 (19); *KołakSzczęśl* Bv; *WujNT* 462; *WysKaz* 3; *SkarKaz* 280a, 456b, 579a [3 r.]; *CiekPotr* 39, 87; *CzahTr* A4; Bożec rácz błogoślławić/ zá tę chęć ná dludze. *PaxLiz* D4; Błogoślławci Bog/ábyś pátrzył ná dobre Ierolimy *SkarKazSej* 665b, 666b, 696a; *SapEpit* A4v; *KochPhaen* 5. *Cf Zwrot*.

błogosławić kogo, co [w tym: kogo w czym (2)]: (87) *HistJóz* B4v; *WróbŻółt* 133/3; Pan Bog czo ziemię niebo fwą moznócią íprawił Aby ciebie y twoy dom wiecznie błogoślławił *RejJóz* Q2; *RejKup* Zv; *LubPs* P4, P4v, Q3v, S3, S6v (9); *RejWiz* 172v; *RejZwierc* 55v; *BibRadz Gen* 22/17, *Ps* 113 II/12, 13; Azáfz tám nie obiecuie błogoślławić domu/ dzyatek/ żony/ gumná/ polá/ y wřzytkiego zebránia

wiernego fwoiego. *RejPos* 173v; Poczciwe życie Pan błogofławi. *RejPos* 185v *margin*, 3v, 42v, 43, 81v [2 r.], 145 (29); *BiałKat* 143v, 386v; *RejZwierc* 42v, 124, 136, 139v, 192, 236v, 240; *BudBib Gen* 25/11, *Deut* 1/11, 12/7, *Ruth* 2/4, *Ps* 27/9, *Tob* 10/15; *CzechRozm* 46, 196; *PaprPan* B3v; *ReszPrz* 113; *ReszHoz* 138; *ReszList* 192; *ArtKanc* P2, P16v, P17, T9; Swiát cię będzie zawniże fławił/ Y Pan niebá błogofławił. *KmitaPsalm* A3; Aco ostatnia iako chcecie aby Bog wasze dzieci błogofławił. *ActReg* 24, 31; *GrochKal* 12; *GrabowSet* A3, S4; *KołakCath* B, C4, C5; *KołakSzczęśl* C3; *WujNT Hebr* 6/14; *SkarKaz* 274a [2 r.], 638a; Iuż cię moy miły fynu/ Bóg niech błogofławi *PaxLiz* E2.

błogofławić w czym (7): A Pan mu błogofławił we wśzytkich rzeczách. *BibRadz Gen* 24/1, *Deut* 23/20; *RejPos* 145; Przeto go y w potomśtwie/ Bóg y w máiętności/ Błogofławił niż odźedł w wieczne ośiádłości. *KołakCath* B; *WujNT Eph* 1/3; *WysKaz* S3; *CzahTr* A4.

W charakterystycznych połączeniach: błogofławić na wszem (3), *na wśzytkim, we wśzytkim, we wśzytkich rzeczach, we wśzytkich sprawach, w każdej rzeczy; w kontekstach wyrażających życzenie: niech Bog błogofławi, aby Bog błogofławił itp.* (73).

Zwrot: »błogofławić błogofławieństwem« [szyk zmienny] (2): *BiałKat* 231; Błogofławiony Bog y Oćiec Pána náźego Iefu Chriśtá/ ktory nam błogofławił wśzelákim błogofławieństwem duchownym/ w niebiefkich rzeczách przez Chriśtuśá *WujNT Eph* 1/3.

Szeregi: »fortunić i bogofławić«: Modlitwá/ áby Pan íam raczył fortunić y bogofławić w wiernych fwoich koćcioł fwoj y fwięte kroleśtwo fwoie. *LubPs* aa4.

»poświęcić i błogofławić«: wśtydác íie poczciwego małżeńtwá? ktore tobie Pan twoy poświęcić y błogofławić raczył *RejPos* 346.

»szczęścić i błogofławić; błogofławić, szczęścić« (2 : 1) *BibRadz Ps* 113 II/12; Więc ná wźem błogofławi ízczęści Bog káždego. *PaprPan* B3v; *GrabowSet* A2.

»wielbić a błogofławić; błogofławić a wielbić« (2 : 1): *RejPos* 208v, 323; Bo pátrzay záíę/ íáko Pan Bog wielbił á błogofławił ony fwięte krole *RejZwierc* 42v.

»wysławić i błogofławić«: Ták íáko też y íam Pan potym tę cnotę miedzy inemi cnotámi wyśławić y błogofławić raczył *RejPos* 271v.

3. Czcić, wielbić, wyznawać, oddawać cześć boską; modlić się; benedicere, venerari *Cn* (127) : *OpecŻyw* 26; *KromRozm II* h2v; *KromRozm III* K6; Thák gdy Páweł mowi/ Będe się modlił Duchem/ będe śpiewał duchem/ będe błogofławił duchem *GrzegŚm* 47; *WujNT 1.Cor* 14/16.

błogofławić komu, czemu (27): Wyślawiaią cie panie wśzytki vczyunki twoie/ y fwięci twogi Błogofławią tobie. *TarDuch* E4; *Leop Is* 66/3; *BibRadz Ps* 144/2; Ná wieki błogofławić będe chwálebnemu *KochPs* 210, 153; Błogofław dużo moiá Iehowie. *CzechEp* 283; *LatHar* 86, 97, 400; *WysKaz* 36. *Cf* »błogofławić Panu«.

błogofławić kogo, co (100): Iezu ktorys matki twoiey pierfi głofem niewiafthy ítłufzczej błogofławić raczył. *TarDuch* B5; *WróbŻołt* 25/12; *RejPs* 154, 174, 220; Spiewáiąc błogofławcie ták imię Pána fwoiego *LubPs* V5, K2, P6 *margin*; *Leop Ps* 144/21, *Ier* 4/2; tám gdziebychmy pośpołu z Anyołv twemi wiekom wiecznie/ błogofławili fwięte imię twoie. *RejPos* 51v, 82, 206, 228, 298, 330v; *BudBib Iudic* 5/2, 9, 2. *Par* 20/26, *Ps* 95/2; Błogofławcie po zborach íwégo zbáwiciela *KochPs* 98; *StryjKron* 125; *ArtKanc* E6, T17v; Błogofławmy Oycá y Syná z Duchem Swiętym. *LatHar* 369, 17, 67, 229, 571,

574 [2 r.]; Kátholicy błogosławią Pánnę Márią. *WujNT* 195 *marg*, 195, 196, 242 *marg*, 397, Aaaaaa; *SiebRozmyśl* D2, F3v, L4v; Błogosławim cię przenaczyłtfa. *SkarKaz* 489b, 578b [2 r.]. *Cf* *błogosławić kogo z czego*, »błogosławić Boga«.

błogosławić kogo z czego (5): Błogosławię cię Páanno z twéy świętobliwości/ Z pokory/ z cnót obfitych/ y z tákiéy godności *SiebRozmyśl* F2v, B, Hv, K2, M.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławić bałwanowi, Chrystusa, (święte) imię (Pana) (10), imieniowi świętemu, Jehowę (4), Jehowie, Pannę (Maryją) (5), wielmożność, zbawiciela; błogosławić duchem (4), z całego serca.

Zwroty: »błogosławić Boga, Pana, Pana Boga«[szyk zmienny; w tym: *chwalić, błogosławić (5), sławić i błogosławić (1), błogosławić a wielbić (1)*] (52): *PatKaz* III 149v; *WróbŻółt* 103/35, 133/1, 2; A nych jednoftáyną chwałą Páná błogosławyą *LubPs* ff3v; Błogosławicielz iuz Páná tu w iego wńczemocności. *LubPs* gg6v, I3v, X4, X5, dd4v *marg*; Tedy padłfy przez trzy godziny ná fwe oblicze/ błogosławili Páná Bogá *Leop Tob* 12/22, 3. *Esdr* 9/46, *Tob* 12/20, *Ps* 65/8, *Iac* 3/9; *BibRadz* *Ios* 22/33, *Ps* 25/12, 113 II/18, *Tob* 11 *arg*, *Luc* 1/60, 24/53; *RejPos* 19, 55v, 82v [2 r.], 135, 184v (11); *GrzegŚm* 2; *KuczbKat* 285; *RejZwierc* 44, 199v; Lecz my błogosławić będziem Bogá *BudBib* *Ps* 113 II/18, *Deut* 8/10, *Tob* 11/13; *BudNT* *Luc* 24/53; *SkarJedn* 313; *ArtKanc* Q20; *LatHar* 2, 53, 403, 571; *WujNT* *Luc* 1/64, 2/28, 24/53, *Iac* 3/9; *JanNKarGórn* G4; Tylkoś Páná fwoiého tak błogosławiá. *SiebRozmyśl* F4.

»błogosławić Panu« [szyk zmienny; w tym: *chwalić i błogosławić (1)*] (10): A yuz ná wlfem błogosławcye Pánu wlfemocnemu *LubPs* dd3v, dd4v; *Leop* 2.Par 20/26, *Dan* 3/24; *BibRadz* *Ps* 133/2; Błogosław/ dułzo moiá/ panu fwoiemu *KochPs* 153, 153; *LatHar* 62, 230, 571.

Szeregi: »chwalić i (a) błogosławić; błogosławić i chwalić« (13 : 3): *Leop* *Ier* 4/2, *Dan* 3/24; *BibRadz* *Luc* 24/53; *RejPos* 135; Y byli zázwdy w świątnicy chwałac y błogosławiąc Bogá. *BudNT* *Luc* 24/53; A tak chwalmy/ y z całego fercá błogosławmy Páná náłzego *SkarJedn* 313; Przez wżyfłtkie dni błogosławiemy ciebie. Y chwalemy Imię twoie ná wieki *ArtKanc* T17v; *LatHar* 17, 86, 97, 574; *WujNT* 195, *Luc* 24/53; *WysKaz* 36; gdziebym cię chwaliá y błogosławiá wespółék z wybránemi twoimi. *SiebRozmyśl* D2, L4v.

»dobrorzeczyć i błogosławić«: mamy dobrorzeczyć y błogosławić imię Páná fwoiego. *LubPs* X4 *marg*.

»dzięki czynić i błogosławić«: Dał też táki ięzyk/ ktory może wyślawiáć á wyznawáć dziwne śprawy iego/ y dzyęki czynić/ y błogosławić go zá rozliczne dobrodzyeyftwá iego. *RejPos* 206.

»pozdrawiać i błogosławić«: Pozdráwiáć iá mamy. *Luk*: 1. 28. Y błogosławić. *WujNT* Aaaaaa.

»(sławić) wysławiać a (i) błogosławić; błogosławić, (i) wysławi(a)ć« (2 : 2): *RejPos* 228; Ale śpráwiedliwość święta thá fie leye iáko iáłna wodá po ziemi/ á thá wżyfłtki zniewolić muśi/ iz mułzą onego páná y ślawić y błogosławić. *RejZwierc* 44; *LatHar* 571; *WujNT* 397.

»błogosławić a wielbić«: A oná święta tłufzcza będzie błogosławiá á wielbiá zá to Páná Bogá twego *RejPos* 223v.

Synonimy: dobrorzeczyć, pozdrawiać; 1.a. poświęcać, przeżegnać; 2. fortunąć, mnożyć, szczęścić; 3. błózyc, chwalić, czcić, sławić, wielbić, wynosić, wysławiać, wywyższać, wyznawáć.

Formacje pochodne: ubłogosławić; błogosławić, ubłogosławić się.

Cf **BŁGOSŁAWIĄCY, BŁGOSŁAWIENIE, BŁGOSŁAWIONY**

ZZa